

NORGES HØYESTERETT

Den 15. mai 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Bårdsen, Bergh og Høgetveit Berg i

HR-2018-927-U, (sak nr. 18-051853STR-HRET),

I.

A

(advokat Petter Mandt)

mot

Påtalemyndigheten

II.

B

(advokat Toini Caroline Saxegaard Lødemel)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

DOM OG BESLUTNING:

- (1) Saken gjelder utmåling av straff for grov narkotikaforbrytelse.
- (2) Ved tiltalebeslutning utferdiget av statsadvokatene i Oslo 8. november 2016 ble tre personer, herunder A og B, satt under tiltale for medvirkning til innførsel av hasj og marihuana. Det faktiske grunnlaget var beskrevet slik:

"Lørdag 7. mai 2016 ca. kl. 14.20, på riksvei 118 over gamle Svinesundbroen i Halden, fraktet de 113,8 kilo hasjisj og 5,8 kilo marihuana fra Sverige til Norge i danskregistrert personbil med kjennemerke 00000. C kjørte bilen med narkotikaen over grensen. A kjørte følgebil og sjekket om det var tollkontroll. B organiserte innførselen. Han plasserte narkotikaen i bilen, ga A i oppdrag å kjøre følgebil, kontrollerte om det var tollkontroll, oppholdt seg sammen med og støttet C i forkant av grensepasseringen og kommuniserte med henne og A om tidspunktet for denne."

- (3) For tiltalte A sin del gjaldt saken også overtredelser av legemiddeloven og våpenloven.

- (4) Halden tingrett avsa dom 21. februar 2017. Alle de tre tiltalte ble dømt for forsettlig grov narkotikaovertrødelse omfattende en meget betydelig mengde, jf. straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ.
- (5) A og B anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. Anken fra B gjaldt straffutmålingen, mens anken fra A gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet hva angikk medvirkning til innførsel av narkotika.
- (6) Under ankeforhandlingen var lagmannsretten satt med lagrette. Lagretten svarte "nei" på spørsmål om A var skyldig i forsettlig innførsel av narkotika. Det ble etter anmodning fra aktor stilt nye spørsmål om uaktsom narkotikaforbrytelse. Lagretten ble stilt følgende hovedspørsmål:

"Spørsmål 1 - hovedspørsmål

Er tiltalte A skyldig i ved uaktsomhet ulovlig å ha innført narkotika, eller å ha medvirket til dette?

Grunnlag:

Lørdag 7. mai 2016 i tiden før ca kl. 14.20, på riksvei 118 over gamle Svinesundbroen i Halden og/eller på annet sted i området før grensepassering til Norge medvirket han til at en annen person fraktet narkotika fra Sverige til Norge med bil, bl.a. ved å kjøre følgebil og/eller kontrollere om det var grensekontroll."

- (7) Videre ble det stilt tilleggsspørsmål om den i spørsmål 1 nevnte overtrødelsen var å anse som grov.
- (8) Lagretten svarte ja på begge spørsmål.
- (9) Borgarting lagmannsrett avsa 11. desember 2017 dom med følgende domsslutning:

"1. B, født 00.00.1975:

I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 5 – fem – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag kommer 9 – ni – dager for utholdt varetekt.

2. A, født 00.00.1975, dømmes for overtrødelse av straffeloven (2005) § 232 tredje ledd jf. første ledd jf. § 231 første ledd jf. § 15, samt for de forhold som er endelig avgjort ved Halden tingretts dom av 21. februar 2017, alt sammenholdt med straffeloven (2005) § 79 bokstav a, til fengsel i 3 – tre – år. Til fradrag kommer 14 – fjorten – dager for utholdt varetekt."

- (10) A og B har i rett tid anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Ankene gjelder straffutmålingen.
- (11) A anfører at straffen er blitt for streng. Det er uklart hvilket kvantum hasj som lagmannsretten dømmer ham for å ha innført, og uklarheten må forstås på den for As gunstigste måte. Ved straffutmålingen må det derfor legges til grunn uaktsomhet for en mengde narkotika i nedre sjikt av det som utgjør grov overtrødelse. Strafferammen for uaktsom grov narkotikaforbrytelse er blitt skjerpet fra to til seks år ved innføring av ny straffelov. Lovendringen tilsiktet imidlertid ikke å skjerpe straffenivået for den type overtrødelse som A nå er dømt for. Uansett er straffen blitt for streng idet lagmannsretten ikke har gitt fradrag på grunn av tilståelse, og ikke i tilstrekkelig grad hensyntatt at saken er blitt gammel.

- (12) B anfører i korte trekk at lagmannsretten har lagt seg på et for høyt utgangspunkt for fastsettelse av straff, og at fradrag som følge av tilståelse og informasjon er for lav.
- (13) *Påtalemyndigheten* mener at de utmålte straffene er riktige.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (15) *Anken fra A*:
- (16) Ved lagrettens kjennelse er A funnet skyldig i uaktsom grov narkotikaforbrytelse, jf. straffeloven § 232 tredje ledd. Lagretten har ved sin kjennelse ikke tatt stilling til hvilket kvantum narkotika domfellelsen gjelder, utover det som ligger i at overtredelsen er grov. Grensen for grov overtredelse ligger etter rettspraksis på omkring én kilo hasj, jf. Rt-1995-1856.
- (17) Ved straffutmålingen i narkotikasaker står stoffets art og mengden av stoff sentralt. I lagrettesaker må retten, som består av fagdommerne og de uttrukne lagrettemedlemmene, redegjøre i domsgrunnene for hva slags stoff og hvilket kvantum den har funnet bevist, jf. Rt-2005-1709 avsnitt 17-18 og Rt-2005-1064 avsnitt 13.
- (18) Tiltalen gjelder i dette tilfellet innførsel av til sammen opp mot 120 kilo hasj og marihuana. Dette er tilstrekkelig til å utgjøre en meget betydelig mengde, slik at forsettlig overtredelse kan straffes etter straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ. Straffeloven § 232 tredje ledd om uaktsom grov narkotikaforbrytelse inneholder ikke noen særskilt strafferamme for meget betydelig mengde. Det er imidlertid ikke tvilsomt at mengden stoff har sentral betydning for straffutmålingen også ved uaktsomme overtredelser. Spørsmålet vil i slike tilfeller særlig være hva slags stoff og hvilket kvantum som er omfattet av domfeltes uaktsomhet.
- (19) Ved straffutmålingen for medtiltalte B har lagmannsretten uttrykkelig angitt at domfellelsen gjelder det kvantumet som er angitt i tiltalen, og at domfellelsen dermed gjelder en meget betydelig mengde.
- (20) For A uttrykker lagmannsretten seg annerledes. I domsgrunnene uttales det gjentatte ganger at domfellelsen gjelder medvirkning til innførsel av "betydelige mengder" hasj.
- (21) Det er uklart hva som er bakgrunnen for lagmannsrettens uttrykksmåte. En mulig forståelse er at retten har funnet det bevist at As uaktsomhet omfattet det fulle kvantumet, men at man ikke har funnet det naturlige å bruke betegnelsen "meget betydelig mengde" i og med at denne ikke innebærer noe rettslig kriterium ved uaktsom overtredelse. Domsgrunnene lest i sammenheng gir imidlertid ikke sikre holdepunkter for en slik forståelse.
- (22) En annen mulig forståelse er at lagmannsretten ikke har tatt stilling til hvor stort kvantum som omfattes av As uaktsomhet, utover at det er tale om en størrelse som naturlig kan betegnes som "betydelig". Dette etterlater i så fall vesentlig usikkerhet om hva lagmannsretten har funnet bevist. "Betydelige mengder" er, i motsetning til "meget betydelig mengde", ikke et begrep med et klart rettslig innhold. Blant annet i lys av at grensen for grov overtredelse går ved omkring én kilo hasj, vil det kunne være naturlig å tale om "betydelige mengder" selv om kvantumet er svært mye lavere enn det som faktisk ble innført i denne saken.

- (23) Slik ankeutvalget ser det, foreligger det en feil ved lagmannsrettens domsgrunner når det ikke er angitt hvilken kvantum som er funnet bevist som grunnlag for straffutmålingen for A. Denne feilen er til hinder for prøving av As anke til Høyesterett over straffutmålingen. Selv om Høyesterett har full kompetanse under straffespørsmålet, er det tale om et bevisspørsmål som ikke bør avgjøres på grunnlag av middelbar bevisførsel i Høyesterett, jf. Rt-1998-1945 og Rt-2005-1709 avsnitt 25.
- (24) Etter dette finner ankeutvalget det enstemmig klart at lagmannsrettens dom må oppheves for så vidt gjelder utmålingen av straff for A og forhandlingene om dette spørsmålet, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a, § 342 andre ledd nr. 4 og § 343 andre ledd nr. 8. Avgjørelsen av skyldspørsmålet blir stående.
- (25) *Anken fra B:*
- (26) Anke til Høyesterett kan ikke fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.
- (27) Ankeutvalget finner enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at anken blir fremmet for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323. Anken fra Andreasen tillates derfor ikke fremmet.

DOMSSLUTNING :

Den delen av lagmannsrettens dom med hovedforhandling som gjelder utmåling av straff for A, oppheves.

SLUTNING I BESLUTNING :

Anken fra B tillates ikke fremmet.

Espen Bergh
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Riktig utskrift: